ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין סד.

מסורת הש"ס

[1]הם שלא להזכיר (ה) בשם ה' שלא לימדו אביו ואמו מיד הוציא יראתו מחיקו ומחבקה ומנשקה עד שנבקעה בריסו ונפלה יראתו לארץ ונפל הוא עליה לקיים מה שנאמר [2]ונתתי פגריכם על פגרי גלוליכם בתר דאביקו ביה ת"ש [3]ויזעקו בקול גדול אל ה' אלהיהם מאי אמור אמר רב יהודה ואיתימא ר' יונתן [4]בייא בייא היינו דאחרביה לביתא וקליא להיכלא וקטלינהו לצדיקי ואגלינהו לישראל מארעייהו ועדיין הוא מרקד בינן כלום יהבתיה לן אלא לקבולי ביה אגרא לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן בתר דאביקו ביה יתבו תלתא יומא בתעניתא בעו רחמי נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתיב בה אמת אמר רבי חנינא שמע מינה [5]חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת נפק כגוריא דנורא מבית קדשי הקדשים אמר להו נביא לישראל היינו יצרא דע"ז בהדי דקתפסי ליה אישתמיט בינתיא מיניה ואזל קליה בארבע מאה פרסי אמרו היכי ניעבד דילמא משמיא מרחמי עליה א"ל נביא שדיוהו בדודא דאברא וכסיוה באברא דשייף קליה דכתיב [6]ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך האיפה וישלך את האבן העופרת אל פיה [7]אמרי הואיל [8]ועת רצון הוא ניבעי רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי אימסר בידייהו חבשוהו תלתא יומי איבעו ביעתא בת יומא [9]לחולה ולא אשכחו אמרו היכי נעביד פלגא פלגא מרקיעא לא יהבי כחלינהו לעיניה אהני ביה דלא איגרי אינש בקרובתיה אמר רב יהודה אמר רב מעשה בנכרית אחת שהיתה חולה ביותר אמרה אם תעמוד והיא אשה מחוליה תלך ותעבוד לכל ע"ז שבעולם עמדה [10](ועבדה) לכל ע"ז שבעולם כיון שהגיע לפעור שאלה לכומרים במה עובדין לזו אמרו לה אוכלין תרדין ושותין שכר ומתריזין בפניה אמרה מוטב שתחזור ההוא אשה לחוליה ולא תעבוד ע"ז בכך אתם בית ישראל אינן כן [11]הנצמדים לבעל פעור כצמיד פתיל [12]ואתם הדבקים בה' אלהיכם כשתי תמרות הדבוקות זו בזו במתניתא תנא הנצמדים לבעל פעור כצמיד ע"י אשה ואתם הדבקים בה' אלהיכם דבוקים ממש ת"ר מעשה בסבטא בן [13] אלם שהשכיר חמורו לנכרית אחת כיון שהגיעה לפעור אמרה לו המתן עד שאכנס ואצא לאחר שיצאה אמר לה אף את המתיני עד שאכנס ואצא אמרה לו ולא יהודי אתה אמר לה ומאי איכפת ליך נכנס פער בפניו וקינח בחוטמו והיו משרתי ע"ז מקלסין לו ואומרים מעולם לא היה אדם שעבדו לזו בכך [14]הפוער עצמו לבעל פעור הרי זה עבודתו אע"ג דמיכוין לביזוי הזורק אבן למרקולים זו היא עבודתו אע"ג דמיכוין למירגמיה רב מנשה הוה קאזיל לבי תורתא אמרו לו ע"ז היא דקאי הכא שקל פיסא שדא ביה אמרו לו מרקולים היא אמר להו הזורק אבן למרקולים תנן אתא שאל בי מדרשא א"ל הזורק אבן במרקולים תנן [15]אף על גב דמיכוין למירגמיה אמר להו איזיל אישקלה א"ל אחד הנוטלה ואחד הנותנה חייב כל חדא וחדא רווחא לחבירתה שביק: **מתני'** [16]הנותן מזרעו למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש מסר למולך ולא העביר באש העביר באש ולא מסר למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש: **גמ'** קתני ע"ז וקתני מולך אמר רבי אבין תנן כמאן דאמר מולך לאו ע"ז היא דתניא [17]אחד למולך ואחד לשאר ע"ז חייב רבי אלעזר ברבי שמעון אומר למולך חייב [18]שלא למולך פטור אמר אביי רבי אלעזר בר' שמעון ור' חנינא בן אנטיגנוס אמרו דבר אחד רבי אלעזר בר' שמעון הא דאמרן רבי חנינא בן אנטיגנוס דתניא רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר מפני מה תפסה תורה לשון מולך כל שהמליכוהו עליהם אפי' צרור ואפי' קיסם רבא אמר מולך עראי איכא בינייהו

[19]**מרקולים.** מור"ת קילוס שמה לשון שבח אלא שמכמיס כיון אותה לגנאי וקרא"ה קולים לשון לעג וקלס (תהלים מד) [20] ומר לשון חילוף כמו במר דשמוטה (חולין דף לד.) במר דפרזלא (נ"ק דף קיג.) במר דכנמא (נכורות דף ג.) כלומר חילוף קילוס שהחליפו שמה [21]: **אע"ג** דקמיכוין לבזויה. [22] ולעובדה נכזוי [23] דאי לא קמיכוין אלא לבזוי הא אפילו עובד מאהבה ומירלה פטור לרבא ואפילו לאביי דמחייב התם הכא מודה דפטור: **קתני** ע"ז וקתני מולך. אף על גב דקתני ע"ז וקתני פעור ומרקולים לא דמי דהתם לפרושי דינא קאמי אבל הכא דייק מרישא דקתני אלו הן הנסקלין עובד ע"ז והנותן מזרעו למולך ולא קתני פעור ומרקולים:

העביר

[1] בשם ה' שלא לימדו אביו ואמו מיד הוציא יראתו מחיקו ומחבקה ומנשקה עד שנבקעה בריסו ונפלה יראתו לארץ ונפל הוא עליה לקיים מה שנאמר [2] ונתתי פגריכם על פגרי גלוליכם בתר דאביקו ביה ת"ש [3] ויזעקו בקול גדול אל ה' אלהיהם מאי אמור אמר רב יהודה ואיתימא ר' יונתן [4] בייא בייא היינו דאחרביה לביתא וקליא להיכלא וקטלינהו לצדיקי ואגלינהו לישראל מארעייהו ועדיין הוא מרקד בינן כלום יהבתיה לן אלא לקבולי ביה אגרא לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן בתר דאביקו ביה יתבו תלתא יומא בתעניתא בעו רחמי נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתיב בה אמת אמר רבי חנינא שמע מינה [5] חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת נפק כגוריא דנורא מבית קדשי הקדשים אמר להו נביא לישראל היינו יצרא דע"ז בהדי דקתפסי ליה אישתמיט בינתיא מיניה ואזל קליה בארבע מאה פרסי אמרו היכי ניעבד דילמא משמיא מרחמי עליה א"ל נביא שדיוהו בדודא דאברא וכסיוה באברא דשייף קליה דכתיב [6] ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך האיפה וישלך את האבן העופרת אל פיה [7] אמרי הואיל [8] ועת רצון הוא ניבעי רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי אימסר בידייהו חבשוהו תלתא יומי איבעו ביעתא בת יומא [9] לחולה ולא אשכחו אמרו היכי נעביד פלגא פלגא מרקיעא לא יהבי כחלינהו לעיניה אהני ביה דלא איגרי אינש בקרובתיה אמר רב יהודה אמר רב מעשה בנכרית אחת שהיתה חולה ביותר אמרה אם תעמוד והיא אשה מחוליה תלך ותעבוד לכל ע"ז שבעולם עמדה [10] (ועבדה) לכל ע"ז שבעולם כיון שהגיע לפעור שאלה לכומרים במה עובדין לזו אמרו לה אוכלין תרדין ושותין שכר ומתריזין בפניה אמרה מוטב שתחזור ההוא אשה לחוליה ולא תעבוד ע"ז בכך אתם בית ישראל אינן כן [11] הנצמדים לבעל פעור כצמיד פתיל [12] ואתם הדבקים בה' אלהיכם כשתי תמרות הדבוקות זו בזו במתניתא תנא הנצמדים לבעל פעור כצמיד ע"י אשה ואתם הדבקים בה' אלהיכם דבוקים ממש ת"ר מעשה בסבטא בן [13] אלם שהשכיר חמורו לנכרית אחת כיון שהגיעה לפעור אמרה לו המתן עד שאכנס ואצא לאחר שיצאה אמר לה אף את המתיני עד שאכנס ואצא אמרה לו ולא יהודי אתה אמר לה ומאי איכפת ליך נכנס פער בפניו וקינח בחוטמו והיו משרתי ע"ז מקלסין לו ואומרים מעולם לא היה אדם שעבדו לזו בכך [14] הפוער עצמו לבעל פעור הרי זה עבודתו אע"ג דמיכוין לביזוי הזורק אבן למרקולים זו היא עבודתו אע"ג דמיכוין למירגמיה רב מנשה הוה קאזיל לבי תורתא אמרו לו ע"ז היא דקאי הכא שקל פיסא שדא ביה אמרו לו מרקולים היא אמר להו הזורק אבן למרקולים תנן אתא שאל בי מדרשא א"ל הזורק אבן במרקולים תנן [15] אף על גב דמיכוין למירגמיה אמר להו איזיל אישקלה א"ל אחד הנוטלה ואחד הנותנה חייב כל חדא וחדא רווחא לחבירתה שביק: **מתני'** [16] הנותן מזרעו למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש מסר למולך ולא העביר באש העביר באש ולא מסר למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש: **גמ'** קתני ע"ז וקתני מולך אמר רבי אבין תנן כמאן דאמר מולך לאו ע"ז היא דתניא [17] אחד למולך ואחד לשאר ע"ז חייב רבי אלעזר ברבי שמעון אומר למולך חייב [18] שלא למולך פטור אמר אביי רבי אלעזר בר' שמעון ור' חנינא בן אנטיגנוס אמרו דבר אחד רבי אלעזר בר' שמעון הא דאמרן רבי חנינא בן אנטיגנוס דתניא רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר מפני מה תפסה תורה לשון מולך כל שהמליכוהו עליהם אפי' צרור ואפי' קיסם רבא אמר מולך עראי איכא בינייהו

א"ר

הם. שתוק כמו (במדבר יג) ויהם כלב השתיקם: **וילעקו בני ישראל בקול גדול.** בתרגומי כנסת הגדולה כתיב: **בייא בייא.** בלשון ארמי הוי לשון גנות ולעקה כמו אהה בלשון הקודש [9]: **היינו האי דחרביה לביתיה.** למקדשו: [10] **(וכעו רחמי).** היו מבקשים רחמים שימסר בידם יצר הרע של עבודת כוכבים: **לקבולי ביה אגרא.** לכוף את יצרנו ולקבל שכר על כך: **לא איהו בעינן וכו'.** אלמא יצר מקפן: **יתבי תלתא יומין וכו'.** מלתיה דרב יהודה מסיק: **אמת.** משמע מסכים אני עמהם בתקנה זו שטוב הדבר לסלקו: **חותמו של הקב"ה אמת.** שהמלך נאות ומסכים עם עבדיו חותם עמהם בתקנתם את חותמו: **כגוריא.** מרי קטן: **ביניתא.** שער: **דודא דאברא.** קלחת של עופרת: **אכרא שליף קליה.** שולף את הקול ומעבכו לגלת יותר מכל כלי מתכות: **ואם הרשעה.** זהו יצר הרע. וכנגותא זכריה כתיב שהיה בתחילת בית שני: **דעבירה.** של עריות: **מכעוד תלתא יומין וכו'.** ומתוך כך פסק חמוס הזכריס מלהוליד והנקבות מלילד: **איבעו ביעתא בת יומא** [11] **(ולא אשכחו).** נתבקשה ביצה שנולדה בו ביום: **ולא אשכחו.** שאפילו לותן שהיו גמורות קודם לכן פסקו מלגלות: **נעבו פלגא.** שלא יהא שולט במקום עבירה כדי שלא יהא תובע עריות: **כחלינהו לעיניה.** סמו עיניו בכחול: **אהני ביה.** הך תקנתא פורתא דלא איגרי בקריבתא בחמו ובאחותו אבל מתגרה הוא באשת איש וכנדה: **פרדין.** בלד"ש בלע"ז ומשלשלין את המעיס וכן שכר חדש: **אתם בית ישראל אינן כן.** רב יהודה קאמר לה למדרשיה לקרא: **הנצמדים לבעל פעור.** כלומר אבל אתם לא תעשו זאת על לבם שע"ז מגונה היא מכל ע"ז שבעולם ונצמדו ואתדבקו בה כצמיד פתיל המוקף ע"פ כלי שממרחין אותו בשעוה יפה ואל המקום לא היו נצמדים אלא דבוקים כתמרות המדובקות שדבוקות ואינן דבוקות: **כמתניתא תנא.** שנת הוא אלא דדבוק משמע מתוכר טפי מנצמד. למידין אינן מתוכרין ומשמרן וחזין אילך ואילך דבוק משמע יפה יפה: **סבטאי.** שם יהודי הוא: **כן** [12] **אלם.** בסמך ושם מקום הוא: **וקינח בחוטמו.** של פעור: **מקלסין.** משבחין: **ואע"ג דמכוין לבזוי.** מייב קרבן על שגגתו ואם התרו בו מייב מיתה: **לבי תורתא.** מקום: **פיסא.** בלשט"ת בלע"ז: **מרקולים הוא.** זה וחהו עבודתו: **למרקולים תנן.** לפניו לכבדו ואני זרקתי להכות בגופו: **במרקולים.** עצמו להכותו: **אישקליה.** אע"ג שכבר עבד ואין השכון לדבר קא בעי למשקליה כדי שלא תתגאה בעבודה אלו: **רווחא לחבירתה שביק.** מפנה לה מקום לזורקים: **מתני' שימסור למולך.** מוסרו ביד משרתי ע"ז: **ויעביר באש.** בגמרא [ע"כ] מפרש היכי הוו עבדי ויולפי מקרמי דתרוייהו בעינן: **גמ' קתני.** מתניתין (דף נג.) בחייבי סקילה ע"ז בגופי נפשה העובד ע"ז וקתני מולך אלמא מולך לאו בכלל ע"ז ונפקא מינה דאם זכח וקטר לפניו פטור אי נמי העביר מזרעו לשאר ע"ז ואין דרכה בכך לא מחייב דמולך דוקא כתוב שמו מולך: **אחד למולך ואחד לשאר ע"ז.** העביר זרעו חייב קסבר מולך נמי ע"ז הוא ולא איצטריך לאתוהרי עלה בכדרכה דמאיכה יעבדו (דברים יב) נפקא אלא לומר לך שאם עשה שלא כדרכה חייב: **שלא למולך פטור.** דמולך דווקא כתיב שדרכה בכך ולא משום ע"ז אחר מאיכה יעבדו נפקא אלא מוק הוא להם והתורה הקפיד על מוק זה בסקילה לפיכך הולכך לכתוב: **כל שהמליכו עליהם.** שקרא שמו מולך: **רבא אמר.** לא אמרו דבר אחד דמולך ערמי איכא בינייהו כגון צרור וקיסם שאינו ראוי לכך וחה לפי שעה המליכוהו עליו להעביר לו בנו זה לר"א בר' שמעון לא מחייב אלא במולך קבוע ובא:

ר'

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אם ע"ב. ולעיבריה בבווי. עי' לעיל סא ע"ב ד"ה תוד"ה רבא:

הגהות הב"ח

(ה) נס' הם שלא להזכיר. נ"ב עמוס ו:

לעזי רש"י

בליד"ש. סלקים לבנים (בפרובנסאליה). בלישט"א. רגב ארמה.

מוסף רש"י

בייא בייא. לשון זעקה וקוזלגלא (יומא סט:). לקבולי ביה אגרא. שנכוף אותו ונקבל שכר (שם). פיתקא. כתב (שם). אמת. כלומר מסכים אני עמכם (שם). חותמו של הקב"ה אמת. למנעות לאותיות ולאשון ואחרון על סם אני רשאון ואני אחרון ואני הוא (שבת נה.). אמר להו נביא. זכריה בן עדו (שם). בדודא דאברא. כעיר של עופרת (שם). דשייף קליה. נמס הקול לתוך העופרת ואינו יולא ממנו (שם). ביעתא בת יומא. ביצה הטולה בו ביום. לפי שפסק החימום מן המעים ואפילו אותן שעיברה התרנגולת בכר אינן מתגאלין במעיה (שם). גיבעי פלגא. שיהא שולט בחלק ליקח לאשתו ולא לאחרת (שם). כחלינהו לעיניה. סימו את עיניו ע"י כחול (שם). פיסא פיסת רגב שקורין גלישט"א (שבת פא.).

עין משפט נר מצוה

קסב א ב מיי' פ"ג מהל' עכו"ם הלכה ה:
קסג ג מיי' שם פ"ו הלכה ד:
קסד ד מיי' שם הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְנִשְׁאוּ דוֹדוֹ וּמִסְּרָפוֹ לְהַרְצִיא עֲצָמִים מִן הַבַּיִת וְאָמַר לַאֲשֶׁר בְּיַרְכָתַי הַבַּיִת הֲעוֹד עִמָּךְ וְאָמַר אֵפֶס וְאָמַר הָסֵּ כִּי לֹא לְהַזְכִּיר בְּשֵׁם יְיָ: עמוס ו י
2. וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת בָּמוֹתֵיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת חַמְּנִיכֶם וְנָתַתִּי אֶת פִּגְרֵיכֶם עַל פִּגְרֵי גִלּוּלֵיכֶם וְגָעֲלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם: ויקרא כו ל
3. וַיָּקֻמָּה עַל מַעֲלֵה הַלּוּיִם יֵשׁוּעַ וּבָנִי קַדְמִיאֵל שְׁבַנְיָה בְּנֵי שַׁרֵבְיָה בָּנִי בָּנִי וַיִּזְעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֶל יְיָ אֱלֹהֵיהֶם: נחמיה ט ד
4. וַיֹּאמֶר זֹאת הָרִשְׁעָה וַיִּשְׁלֹךְ אֹתָהּ אֶל תּוֹךְ הָאֵיפָה וַיַּשְׁלֵךְ אֶת אֶבֶן הָעֹפֶרֶת אֶל פִּיהָ: זכריה ה ח
5. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל שֹׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הִרְגוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר: במדבר כה ה
6. וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם: דברים ד ד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com